

Notulen van de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de VGN in 2018.

Bijlagen

- Notulen van de vorige jaarvergadering ([link](#))
- Jaarrede Voorzitter (zie onderaan deze notulen)
- Jaarverslag Bestuur VGN 2017 ([link](#))
- Jaarverslag Commissie Activiteiten en Didactiek 2017 ([link](#))
- Jaarverslag Commissie Lerarenopleidingen 2017 ([link](#))
- Jaarverslag Commissie Nieuwe Docenten 2017 ([link](#))
- Jaarverslag Commissie Wereldgeschiedenis 2017 ([link](#))
- Jaarverslag Kleio 2017 ([link](#))
- Jaarverslag PABO Commissie 2017 ([link](#))
- Jaarverslag HAVO/VWO commissie 2017 ([link](#))
- Jaarverslag VMBO Commissie 2017 ([link](#))
- VGN Jaarcijfers 2017 en Begroting 2018 ([link](#))
- Verslag Kascontrolecommissie 2017 ([link](#))

Aanwezig:

- Anja Sinnige (Secretaris PABO Commissie)
- Bart den Uyl (Redactie Kleio / Website)
- Gijs van Gaans (Commissie Lerarenopleiding)
- Hellen Janssen (Bestuurslid / HAVO/VWO Commissie)
- Janneke Riksen (Commissie Lerarenopleidingen)
- Jos Niewold (Bestuurslid, VMBO Commissie)
- Kees van de Sande (HAVO/VWO Commissie)
- Marie-Jan Boonekamp (VGN Lid)
- Mariëlle van de Straat (Commissie Activiteiten en Didactiek)
- Maud Knook (Penningmeester Bestuur)
- Paula van Rooij (Commissie Nieuwe Docenten)
- Pim Renau (Commissie Wereldgeschiedenis)
- Robert de Oude (HAVO/VWO Commissie)
- Rogier Spanjers (HAVO/VWO Commissie)
- Ronald Stroo (PABO Commissie)
- Sjors van den Heiden (Commissie VMBO)
- Steven Stegers (Bestuurslid, Commissie Wereldgeschiedenis)
- Ton van der Schans (Voorzitter Bestuur, PABO Commissie)
- Wim Kratsbom (VGN Lid)

1. Opening

Ton van der Schans (Voorzitter) opent de jaarvergadering om 17:30.

2. Mededelingen

Ton van der Schans informeert de ALV over Maarten van Gils (Secretaris van het Bestuur) en Vincent Loth (Bestuurslid) die vanwege ziekte afwezig zijn en Gerard Rozig (Bestuurskandidaat) die vanwege een eerder geplande vakantie afwezig is. Ook Antheun Jansen (van de Commissie Wereldgeschiedenis) heeft zich ge-excuseert voor de ALV.

3. Jaarrede voorzitter

Ton van der Schans geeft zijn jaarrede (zie onderaan deze notulen). In deze jaarrede stond Ton onder andere stil bij het 60-jarige bestaan van de VGN en de concept visie van de ontwikkelteams van Curriculum.nu. Daarnaast deelde Ton voorbeelden uit de praktijk (goede vragen en interessante opdrachten) die laten zien wat het belang van geschiedenis onderwijs is.

Ton bedankte de voorzitters en leden van de verschillende werkgroepen van de Visie Commissie. Ook complimenteerde ook de publicatie van het Landelijk Expertisecentrum Mens- en Maatschappij die is gemaakt door Hanneke Tuithof (als redacteur) en Jos Niewold aan hebben gewerkt¹. Deze publicatie is [hier](#) online beschikbaar.² Hij vroeg ook aandacht voor de publicatie “Historisch bewustzijn op de basisschool” van Anja Sinnige (van de PABO commissie).³

Ton informeerde de VGN dat ze meer en meer allianties aan gaan met partners in het onderwijs. Als voorbeelden, noemde hij de samenwerking met de 4/5 mei waarin lesmateriaal wordt ontworpen en plannen voor een project met VPRO en Geert Mak. Er ligt een verzoek van NINSEE om samen te werken over het maken van lesmateriaal over Slavernij. Dit roept nieuwe vragen op voor het bestuur.

Het ledenaantal is teruggelopen van 70 leden ten opzichte van vorig jaar. Het teruglopende aantal leden is ook onderwerp van gesprek geweest tijdens de vorige ALV en het blijft een aandachtspunt. Vorig jaar heeft het bestuur een flyer gemaakt

---

¹ Wat werkt als je samenwerkt. Voorbeelden van samenwerking tussen gammadakken, Redactie: Hanneke Tuithof, Auteurs: Jeftha Bego, Tine Béneker, Tuur de Beer, Matthijs Bouwmans, Anne van Duuren, Annemarie Melisse, Jos Niewold, Frederik Oorschot, Marlous Oud, Tim Simonse, Eefje Smit, Jolanda Suijker, Hanneke Tuithof, Roeland van Westerop, Björn Wouters, Annemieke Verharen en Alderik Visser, Landelijk Expertise Centrum Mens- en Maatschappijvakken en Fontys Lerarenopleiding Tilburg, Ipskamp Printing, Enschede, 2018, ISBN: 978-94-6142-022-0.

² http://www.expertisecentrum-mmv.nl/cms_data/Tuithof_2018_watwerktalsjesamenwerkt.pdf

³ Historisch bewustzijn op de basisschool. Geschiedenis voor groep 1 tot en met 8, Anja Sinnige, Gorcum b.v., Koninklijke Van, 2018, ISBN: 9789023251514

en is zij gestart met het uitgeven van een nieuwsbrief. Inschrijven voor de nieuwsbrief kan op <http://www.vgnkleio.nl/>.

Tenslotte zijn er plannen voor het maken van een digitaal archief, om onder andere de Kleio doorzoekbaar te maken. Ton eindigde zijn rede door aan te geven dat in sociaal aspect de VGN flink aan de weg heeft getimmerd, maar dat vakdidactisch de VGN zich verder zou kunnen ontwikkelen.

4. Vaststellen notulen van de vorige jaarvergadering.

Tijdens het bespreken van de notulen van de vorige jaarvergadering (zie [bijlage](#)) merkt Mariëlle van Straten op dat er verschillende goede ideeën staan in de notulen die niet zijn opgevolgd. Het gaat met namen om voorstellen om de binding tussen de commissies onderling en met het bestuur te vergroten, en onderlinge communicatie te verbeteren. Als voorbeeld van een goed voorstel noemde Mariëlle het creëren van een WhatsApp groep voor actieve leden.

De ALV keurt de notulen van de vorige jaarvergadering goed.

5. Verslag secretaris

Vanwege de afwezigheid van Maarten van Gils, deelt Steven Stegers de hoogtepunten uit het jaarverslag van het bestuur. Deze hoogtepunten waren de publicatie van Bij de Tijd 2, het voorbereiden van Bij de Tijd 3, het organiseren van het tweede Nationaal Geschiedenis Onderwijs Congres en het voorbereiden van het derde Nationaal Geschiedenis Onderwijs Congres. Het bestuur heeft afgelopen jaar 9 keer vergaderd, 7 nieuwsbrieven verstuurd, een nieuwe flyer gemaakt, vergaderd met het PVVVO⁴, contact onderhouden met verschillende partners⁵ en heeft deel genomen aan de Landelijke Geschiedenisquiz en de verkiezing van de Geschiedenisleraar van het jaar (een samenwerking met het Rijksmuseum).

Het complete jaarverslag is te vinden in de [bijlage](#).

6. Financieel jaarverslag 2017 en begroting 2018

Maud Knook ligt namens het bestuur het financieel jaarverslag van vorig jaar en de begroting van komend jaar toe (zie [bijlage](#)). Maud legt uit dat 2017 financieel goed is verlopen. Er is ondanks het teruglopend aantal leden toch een positief resultaat behaald. Dit komt doordat het afgelopen jaar we besloten tot een verhoging van de contributiegelden. Daarnaast heeft het congres in 2017 een positief effect gehad op

---

⁴ Platform Vakinhoudelijke Verenigingen Voortgezet Onderwijs

⁵ Partners hoorde bij SLO, CvTe, 4/5 mei, Geert Mak, Istori Monokwari, en de Verlichtingscommissie van het HAVO examen van het CvTe

de inkomsten. In totaal is er een positief resultaat van iets meer dan 7.000 euro. De Kleio wordt heel goed gewaardeerd, niet alleen door de leden, maar ook door instituten. Door de keuze van een andere bezorger (Sandd) is er een besparing doorgevoerd. Het is de ambitie van het bestuur om de Kleio digitaal toegankelijk te maken. Robbert-Jan Adriaansen (van de Erasmus Universiteit in Rotterdam) heeft aangeboden hiermee te helpen. De kosten voor de didaktiekdagen waren dit jaar hoger uitgevallen. De commissies worden gevraagd om van te voren aan te geven dat als zij verwachten om meer uit te geven dan gebudgetteerd.

De HAVO/VWO commissie heeft meer heeft uitgegeven dan er was begroot. De reden was dat deze commissie heel veel activiteiten heeft georganiseerd over de herziening van het examen. Het verzoek van het bestuur is aan de commissies om dit soort overschrijdingen van tevoren af te stemmen, zodat er een weloverwogen besluit kunnen worden gemaakt.

Extra inkomsten zijn de inkomsten van Curriculum.nu, het ontwikkelen van lesmateriaal met 4/5 mei. Voor de samenwerking met de VPRO is er een aanvraag voor "In Europa Nu" bij de Europese Unie ingediend. In dit soort gevallen, waarbij de inkomsten nog niet bekend zijn op het moment van het maken van begroting, worden de inkomsten van de uitgaven in een nieuwe kostenpost afgetrokken.

De rente baten zijn door de lage rente stand dramatisch laag geworden. Dit is in het verleden wel anders geweest, maar hier kunnen we helaas niet zo veel aan doen.

De Huib de Ruyterprijs is a jaren niet toegekend, vandaar dat deze nu ook niet begroot. Steven Stegers reageerde dat het komende lustrum van de VGN een goede gelegenheid zou zijn om deze weer een keer uit te delen. Maud reageerde dat ze ook hoopte dat het weghalen van deze post een nieuw initiatief zou veroorzaken.

Er is een nieuw declaratieformulier voor 2018. Maud geeft aan dat je "op bewerken moet drukken, omdat het bestand anders niet werkt".

Tenslotte, bedankt Maud het administratie kantoor van Henk Adema voor de zorgvuldige administratie, en het doorzien van een frauduleuze email, die anders tot een nieuwe kostenpost had geleid.

7. Verslag kascontrole commissie

Ronald Stroo doet verslag namens de kascontrole commissie (zie [bijlage](#)). Samen met Yvette van Aurich heeft hij op 7 maart gekeken naar alle boeken. Het valt op dat het congres veel geld in het laatje brengt. Dit is ook nodig om de VGN financieel gezond te houden. Het gaat financieel goed. Het is bij het declareren niet altijd duidelijk voor welke activiteit een declaratie bedoelt is. Verder klopte alles.

Tenslotte gaf Ronald aan dat er 1 correctie is op het verslag. De afname in leden is 70 en niet 20.

Kees van de Sande vraagt naar aanleiding van het overschrijden van de kosten van de HAVO/VWO commissie hoe de kosten worden bewaakt? Maud Knook geeft aan dat dit pas tijdens het opmaken van de jaarcontrole duidelijk wordt. Hellen Janssen geeft aan dat het soms ook lastig is om van te voren in te schatten hoeveel kosten nodig zijn. Steven Stegers voegde toe dat deze controles er niet zijn omdat de commissie worden geacht geen onnodige of onnodig hoge kosten te maken. Het is een eer systeem dat tot nu toe goed werkt. Uiteraard kan de penningmeester per bon wel inschatten of deze redelijk en terecht is.

Mariëlle van Straten gaf aan dat bij de Activiteiten en Didaktiek Commissie zij ook heeft gekeken waar de kosten vandaan kwamen, zeker omdat de vergaderingen plaatsvinden op een plek die heel goedkoop is (de Amershof). De reden was dat er veel reiskosten waren. De commissieleden komen 7 keer per jaar bijeen uit verschillende hoeken van het land. Dit is soms wel 300 euro per persoon.

Rogier Spanjers geeft aan dat HAVO/VWO ook vergadert bij Amershof en vraagt zich af of er niet een betere prijs kan worden onderhandeld.

Janneke Riksen geeft aan dat de commissie Lerarenopleiders gratis vergadert in Restaurant Zeyn (in Utrecht).

Bart den Uyl stelt voor dat er door middel van de nieuwsbrief inkomsten geworven kunnen worden door reclame. Dit gebeurt nu ook met de website. Uitgevers en organisatoren van nascholingsdagen combineren dat vaak met een advertentie in de Kleio.

De ALV stelt de begroting voor 2018 vast en keurt het financieel jaarverslag over 2017 goed.

8. Samenstelling bestuur

Ton van der Schans geeft aan dat op het moment er een verschil tussen de praktijk en de manier waarop de bestuurssamenstelling statutair geregeld is. Hierover was de ALV vorig jaar ook geïnformeerd, en er is toen besloten om voor bestuursleden waarvan de reguliere bestuurstermijn is verstreken, de ALV te vragen om een uitzondering te maken.

Vorig jaar heeft het bestuur een lijst van aftreden gemaakt. Hierbij heeft het bestuur gezocht naar balans tussen doorstroming en continuïteit. Het bestuur wil de situatie voorkomen dat er een jaar te veel bestuursleden weggaan.

Met instemming van de ALV kan het de termijn van een bestuurslid wiens termijn verlopen is elk jaar de termijn met 1 jaar verleggen als zij vindt dat dit in het belang van de vereniging is. De aanvulling van bestuur gebeurt door middelen van vacatures die zijn uitgeroepen door het bestuur. Het bestuur stelt voor om Gerard Rozing voor te dragen voor de vacature van Vincent Loth. Dit staat ook opgeschreven in de agenda voor deze vergadering.

Er zijn drie bestuursleden wiens normale termijn verlopen is, en waarvoor de ALV wordt gevraagd om hen bij wijze van uitzondering opnieuw te benoemen voor de termijn van 1 jaar. Dit zijn Ton van der Schans, Maud Knook en Hellen Janssen.

Daarnaast is er een nieuwe ontwikkeling, die nog niet op de agenda stond. Er was oorspronkelijk slechts een vacature voor het bestuur. De situatie is veranderd omdat Steven Stegers heeft aangegeven op korte termijn terug te gaan treden als bestuurslid, vanwege zijn nieuwe functie bij EUROCLIO, de Europese Vereniging van Geschiedenisonderwijsgevendens. Steven Stegers al vanaf 1 mei een paar stappen terug zal gaan doen. Nu heeft zich al een kandidaat voorgesteld voor deze functie: Pim Renau.

Ton vraagt de ALV voor toestemming om hemzelf, Maud en Hellen opnieuw te benoemen. Daarnaast vraagt hij de ALV om Gerard te benoemen voor vacature Vincent en Pim voor de functie van Steven.

De ALV keurt de voorstellen goed.

9. Verslagen Kleio en commissies

In dit onderdeel van de ALV worden de vertegenwoordigers van de verschillende commissies gevraagd om hun jaarverslagen te lichten. Deze commissies zijn van tevoren gevraagd om in te gaan op de volgende vragen:

- Noem de 2 belangrijkste activiteiten van de commissie van het afgelopen jaar.
- Noem de 2 belangrijkste plannen van de commissie van het nieuwe jaar.
- Wat zou je van een andere VGN commissie willen weten?
- Hoe betrek je de achterban van je commissie nog beter bij een onderwerp als Curriculumontwikkeling?

Mariëlle van der Staat presenteert het jaarverslag van de **Commissie Activiteiten en Didactiek 2017** (zie [bijlage](#)). De belangrijkste activiteiten waren de Didactiekdagen en

de Didaktiekconferentie. Het was moeilijk voor de Commissie om hun achterban te betrekken bij de discussies over Bij de Tijd omdat weinig momenten zijn waarbij de achterban fysiek bij elkaar komt. Een uitdaging voor de commissie is dat 3 van de 6 leden zich terug hebben getrokken. De leden die er zijn, zijn wel actief.

Voor de PR heeft de commissie folders laten maken door hetzelfde bedrijf die ook de Kleio layout. Dit kunnen andere commissies ook doen. Ook heeft de commissie een aparte lijst met email adressen.

Qua toekomstplannen komt er een 2-daagse conferentie in Westerbork en wordt er opnieuw een didaktiekconferentie georganiseerd.

Mariëlle merkt op dat er in de vorige ALV notulen goede ideeën zijn ge-opport waar niet iets mee is gedaan, zoals het creëren van een WhatsApp groep voor commissieleden.

Gijs van Gaans was samen met Janneke Rixsen aanwezig om de activiteiten van de **Commissie Lerarenopleidingen** te delen (zie [bijlage](#)). De belangrijkste activiteiten waren het meedenken over het VGN congres. Er was een bijdrage in de vorm van een workshop van Marc van Berkel en een keynote van Gijs van Gaans. Daarnaast zijn Bij de Tijd 2 & Bij de Tijd 3 gepasseerd voor feedback, en heeft de commissie vormgegeven aan een artikelenreeks "Leren van Elkaar" voor de Kleio. De belangrijkste toekomstplannen van de commissie zijn: Feedback geven op Curriculum.nu en het voortzetten van de Kleio reeks.

Tenslotte had Gijs van Gaans een verzoek aan de Activiteiten en Didaktiek commissie: "Wij zijn lerarenopleiders (Universitaire Lerarenopleiders en HBO lerarenopleidingen). Wij zouden heel graag betrokken willen worden bij de invulling van de didaktiekdagen."

Mariëlle van de Straat reageert dat voor de komende editie het programma al redelijk rond is, en zij aan Aron Borger zal doorgeven dat deze interesse er is omdat hij verantwoordelijk voor het programmeren van de workshops.

VGN KLEIO

Docentendag bij het NIOD

Zaterdag 25 maart - Amsterdam

De Commissie Didactiek en Activiteiten nodigt u uit op zaterdag 25 maart voor de docentendag: een nascholing en activiteit voor uzelf of de hele sectie. Deze vindt plaats bij het NIOD en in Castrum Peregrini.

Programma

- 10:00 Ontvangst met koffie bij Castrum Peregrini (Herengracht 401, Amsterdam)
- 10:30 Rondleiding
- 11:00 Lezing over de oorlogsparen in het huis aan de Herengracht 401.
- 12:00 NIOD, (Herengracht 386, Amsterdam)
- 12:30 lunch
- 13:00 workshop
- 13:30 Tessa Free van Netwerk Oorlogbronnen zal laten zien hoe de enorme collectie oorlogbronnen ingezet kan worden om de geschiedenis dichtbij leerlingen te brengen. Aan de hand van de casus Gislée ontdekken de deelnemers de mogelijkheden van de digitale toegang in het onderwijs.
- 14:00 workshop
- 14:30 Volkermoord is een moeilijk onderwerp. Barbara Boender van het NIOD zal ingaan op het belang van genocide-educatie. Zij zal concrete voorbeelden geven om dit thema zinvol te behandelen.
- 15:40 Einde met uitreiking nascholingscertificaat

Prijs: 20 euro.
Inclusief: Lunch, koffie, thee
Aanmelden kan via vgn@didactiek@gmail.com

De onderbalk etage van Castrum Peregrini. Foto: Simon Bosch

Robert de Oude vraagt waarom het ICLON niet is vertegenwoordigd in de commissie lerarenopleidingen.

Janneke Rixsen antwoordt dat mensen komen en gaan en ICLON eerder wel was vertegenwoordigd. Ze zijn erg welkom om terug te komen.

Hellen Janssen vraagt zich af wat er gebeurt met het materiaal van de commissie Nieuwe Docenten om de VGN te introduceren bij docenten in opleiding.

Paula van Rooij geeft dat deze materialen er nog zijn en zij deze materialen zal gaan delen met de commissie lerarenopleiders.

Ton van der Schans complimenteert de commissie over de media aandacht die er is gekomen naar aanleiding van het VGN congres. Er zijn artikelen n.a.v. het congres geplaatst in het reformatorisch dagblad (zie [link](#), [link](#) en [link](#)).

Tenslotte deelde Gijs met de ALV dat in de discussie over Bij de Tijd, zij stagebegeleiders, studenten & collega's in de veldraadpleging hebben betrokken, en dat Carla van Boxtel op 8 juni op de VU een consultatie doet.

Bart den Uyl presenteerde het Jaarverslag van de **Kleio** 2017 (zie [bijlage](#)).

“We zijn blij dat de Kleio zoveel wordt gelezen. Het is onze ambitie om iets meer actief te zijn op sociale media. Het idee is ook een LinkedIn account op te zetten zodat VGN ook als banenmotor kan werken.”

Het aantal pagina's van de Kleio is begrenst (tot 60-70 omdat het anders te duur is). De website wordt 66 keer per dag bekeken. Het aantal bezoekers is 1.500 tot 3.000 per maand. Tijdens de examenperiode is dit bijna het 10-voudige. De servers kunnen dit aan 😊 We kunnen dit voor een redelijk budget doen. Adverteerders die een advertentie in de Kleio laten zetten, kiezen vaak voor ook een advertentie op de website.

Vroeger moest met voor het inschrijven van het congres e.d. twee verschillende betalingssystemen gebruiken. Als commissies iets willen organiseren gebruik will maken van iDeal dan kan dat.

Anja Sinnige, Ronald Stroo, en Ton van der Schans zijn namens de **PABO Commissie** aanwezig. Het jaarverslag van de PABO commissie voor 2017 is te vinden in de bijlage ([link](#)). Anja legt uit dat de grootste successen de bijdrages aan Bij de Tijd en de discussies over Curriculum.nu zijn, en ook het organiseren van een studiedag. De studiedag was de afgelopen keer een onwijs succes.

Qua toekomst plannen, is de PABO commissie van plan om de komende discussies over curriculum.nu te volgen en hieraan bij te dragen, om een nieuwe studiedag te organiseren en een discussie over de kennisbasis (wat moeten docenten kennen en kunnen om goed les te kunnen geven bij het PO) te voeren.

Als vraag aan de andere commissies geeft de PABO commissie aan dat als er een didactiek conferentie komt, zij ook graag betrokken zijn.

Pim Renau presenteert het jaarverslag **Commissie Wereldgeschiedenis 2017** ([link](#)). Pim informeert de ALV dat de commissie 3 keer per jaar een bijeenkomst voor VGN leden en geïnteresseerden over wereldgeschiedenis. Onderwerpen die de revue hebben gepasseerd zijn Big History, hoe je geschiedenis ook kan bekijken vanuit Pakistan vanaf de tweede wereldoorlog en daar de kenmerkende aspecten in kan verwerken, hoe nationale voetbal teams werken en relateren aan burgerschap en nationaliteit (wie mag nationale team vertegenwoordigen?)

In samenwerking met de Islam Academie Universiteit Leiden is er een grote activiteit georganiseerd over de geschiedenis van de Islam en hebben docenten en academic samengewerkt aan het ontwikkelen van lesmateriaal. Tenslotte heeft de Commissie Wereldgeschiedenis een bijdrage geleverd aan Bij de Tijd 3, waar wereldgeschiedenis heel duidelijk is genoemd.

Toekomst plannen van de commissie zijn: Feedback geven aan curriculum.nu en het organiseren van 3 nieuwe bijeenkomsten. Er is 1 correctie op het geschreven verslag. Daar staat dat de commissie een bereik heeft van 30 personen. Dat is niet zo: Er zijn 30 plekken per bijeenkomst.

Sjors van den Heiden en Jos Niewold zijn aanwezig namens de **VMBO commissie**. Het jaarverslag van de VMBO Commissie voor 2017 is te vinden in de bijlage ([link](#)). Sjors informeert de ALV dat de VMBO commissie heeft ook haar bijdrage geleverd aan Bij de Tijd 3. Daarnaast heeft de VMBO commissie de jaarlijkse VMBO dag georganiseerd en zal dit het komende jaar weer doen.

Rogier Spanjers vertegenwoordigt de HAVO/VWO commissie. Het jaarverslag HAVO/VWO commissie voor 2017 is te vinden in de bijlage ([link](#)). Rogier informeert de ALV dat de commissie hard heeft gewerkt aan de herziening van de kenmerkende aspecten voor de HAVO/VWO. "Dit bleek lastiger dan gedacht. We werken met verschillende regio voorzitters voor regionale en landelijke vergadering, om docenten input te laten geven. Het CITO en het CvTE zijn op de hoogte en denken mee." Aandachtspunten voor de commissie zijn het realistischer begroten en werken aan de zichtbaarheid van de website. Ook heeft de commissie een bijdrage geleverd aan de nieuwe syllabus.

10. Opheffing commissie Nieuwe Docenten

(mocht iemand deze commissie willen voortzetten, dan kan dit tijdens de vergadering kenbaar gemaakt worden).

Paula van Rooij is aanwezig namens de commissie nieuwe docenten. Het jaarverslag Commissie Nieuwe Docenten 2017 is te vinden in de bijlage (zie [link](#)). Paula legt de ALV uit dat de commissie is gestart met Maarten (van Gils) en Pim (Renau), die nu beiden in het bestuur zitten. De commissie heeft een bijdrage geleverd aan Bij de Tijd 1 en 2 en verschillende activiteiten georganiseerd. Door trouwen, verhuizen en kinderen was het lastig om nieuwe commissie leden te vinden. Deelnemers waren altijd enthousiast, maar het was lastig om mensen zich te laten binden. Paula geeft aan "We zijn maar een commissie van 3 mensen. Ik wil me wel inzetten voor een doorstart, maar ga het niet in mijn eentje herstarten."

Ton van de Schans bedankt Paula en de andere commissieleden voor al haar inzet. Heel goed om de netwerk bijeenkomsten te zien. Ton stelt Paula voor om te kijken of de activiteiten door gezet kunnen worden onder de vleugel van de commissie Didaktiek en Activiteiten.

De ALV besluit om de commissie Nieuwe Docenten af te schaffen.

11. Curriculum ontwikkeling / Bij de Tijd 3

Ton van der Schans informeert de ALV over de laatste ontwikkelingen omtrend de curriculum herziening. Er komen 3 tussentijdse rapportages, met input van de commissies. Op 8 juni komt er een dag op de VU. Na de zomer vakantie komt er algemene veldraadpleging, georganiseerd door het bestuur.

Kees van Sande vraag zich af hoe Bij de Tijd zich verhoudt tot Curriculum.nu of de VGN nu al haar pijlen gaat richten op Curriculum.nu. "Met Bij de Tijd hebben we goud in handen. Het zou jammer zijn om compleet op te gaan. Jonge docenten vinden dit prachtig. De VGN zelf niet, maar Bij de Tijd wel."

12. Rondvraag

Bart den Uyl vraagt of hij Sjors van den Heiden en Jos Niewold nog even spreken voor het regelen van de moderatoren van het examenforum.

Paula van Rooy geeft aan dat het bestuur de ambitie heeft om meer leden aan te trekken en moeite heeft om de achterban te bereiken. Zij stelt voor om 2 of 3 keer per jaar een netwerk borrel te doen. Dit zou helpen om het netwerk te activeren.

Steven Stegers geeft aan dat hij het met Paula eens is, en het goed zou zijn als de VGN zou gaan werken met andere formats, zoals een TeachMeet (een korte bijeenkomst waarbij de deelnemers in korte pitches laten zien wat werkt in hun lespraktijk).

13. Sluiting

Ton van der Schans sluit de vergadering om 20:00.

Een borrel volgt.

Jaarrede voorzitter

Vakmanschap is meesterschap.
Ton van der Schans

Jaarrede VGN 16 april 2018

22 november 2018: VGN opgericht

Een jaar later verscheen het eerste nummer van KLEIO
Jubileumjaar= congress. Het vak geschiedenis en de leerlingen brengen ons bij
elkaar. Wat zijn we zonder ons vak en de leerlingen?

Het vak geschiedenis is er niet altijd geweest. Zelfs een van het vak bezetene als ondergetekende moet dat erkennen. De vakken in het onderwijs zoals wij die nu kennen zijn historisch gegroeid. Door de Industriële Revolutie ontstaat in de 19^e eeuw arbeidsspecialisatie en differentiatie waardoor het onderwijs anders ingericht wordt. In Nederland wordt geschiedenis in 1857 een verplicht vak. Van de Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd maakt geschiedenis als wetenschap deel uit van een groter geheel. Van de artes liberales op de kloosterschool tot filosofie op de universiteit. In wat we nu het primair en het voortgezet onderwijs noemen, bestaat het vak geschiedenis niet. Het oudste geschiedenisboekje op volksscholen is de *Spiegel der Jeught, ofte een kort verhael der voornaemste Tyrannyen*. Het is een leesboekje dat in 1615 verschijnt.

Nu heeft onderwijs in de eerste plaats een pedagogische taak. Het beoogt leerlingen als persoon te vormen en in de wereld, de werkelijkheid, in te leiden. Het vak geschiedenis representeert een belangrijk deel van de wereld of de werkelijkheid. Het gaat in het onderwijs wel om de hele werkelijkheid. Daarom is de poging van curriculum.nu om zo veel mogelijk samenhang na te streven in het onderwijs terecht. (doorlopende leerlijn, overladenheid, en leerstofselectie)

Wat mij echter minder bevalt in de gepresenteerde conceptversie op het leergebied mens & maatschappij van het ontwikkelteam/curriculum.nu, is dat er gepleit wordt voor één vak in plaats van de huidige vijf mens- en maatschappijvakken in het po en in de onderbouw van het vo. Prima om scholen de vrijheid te geven vanuit een eigen onderwijsvisie het onderwijs binnen de wettelijke kaders (kerndoelen en eindtermen) zelf vorm te geven. Geschiedenis moet bijdragen aan het generieke doel van het onderwijs. Echter, heeft curriculum.nu de unieke bijdrage van het vak geschiedenis voldoende in het vizier? Ik doel hier op historisch besef dat blijkt uit historische denken en redeneren.

Soms krijg je als geschiedenisleraar onverwachte bijval. Ivar Gierveld, docent Nederlands op scholengemeenschap Marianum in het Gelderse Groenlo geeft in

november jl. aan zijn VWO-5 leerlingen een opdracht van een opdracht. Uit tien mogelijke onderwerpen moeten de leerlingen een thema kiezen en daar een beschouwing over schrijven. De docent kijkt daarbij vooral naar de wijze van argumenteren door de leerlingen. Eén van de onderwerpen waaruit de leerlingen konden kiezen, was - zoals de school het omschrijft, 'alternatief rechts'.

Deze opdracht ging over Thierry Baudet over wie met eigen gekozen woorden informatie wordt gegeven. Volgens Ivar zouden we, als het aan Baudet ligt, naar een Nederland moeten waarin slechts enkele witte mannen de macht hebben. Ook wordt gezegd dat in Baudets wereldbeeld klimaatverandering een verzinsel is en dat Nederlanders aan oikofobie (afkeer van het eigene) lijden. Baudet was woedend om de opdracht omdat hij zich geen recht gedaan voelde, maar dat kan een spel zijn meer om aandacht te krijgen. In ieder geval is de vraag die de leerlingen moesten beantwoorden, voluit historisch, nl. 'Is Baudet een tijdsverschijnsel dat snel weer uitsterft of hebben zijn ideeën, daadwerkelijk bestaansrecht voor langere tijd'?

Van dit soort vragen lusten geschiedenisleraren wel pap. Ze doen niet anders dan met dit soort vragen een relatie leggen tussen verleden, heden en toekomst. Daarbij vragen ze wel van hun leerlingen - en hierin onderscheiden ze zich – dat deze hun beelden van historische kwesties, zoals 'nieuw rechts' op historisch bewijs baseren. Bij Grolsch wisten ze het al: 'Vakmanschap is meesterschap'.

Historisch besef

Deze raken namelijk de essentie van ons vak: historisch besef. Dat besef stelt de leerling in staat een relatie te leggen tussen de interpretatie van het verleden, het verstaan en verklaren van de eigen plaats in het heden en perspectieven op de toekomst. Kortom, vanuit de eigen biografie leren en ontdekken leerlingen verbanden tussen hun eigen- en andermans verleden, heden en toekomst.

Geschiedenisleraren onderscheiden zich van andere leraren omdat ze van hun leerlingen vragen hun beelden van het verleden op historisch bewijs te baseren.

De unieke bijdrage van het vak geschiedenis aan de vorming van de leerling is, inzicht en overzicht bieden in die enorme wereld die achter ons ligt en tegelijkertijd deel uitmaakt van onze cultuur. Historisch denken en redeneren neemt dé centrale plaats in bij eigentijds geschiedenisonderwijs. De motor hiervoor is historische interesse. Het gaat niet zonder historische kennis en vaardigheden. Het onderwerp 'Baudet' kunnen we een historische kwestie noemen. Leerlingen leren hierbij de vraag in de historische en maatschappelijke context te plaatsen, ze stellen vragen, zoeken analogieën, onderzoeken bronnen, gebruiken argumenten. Ze zien veranderingen en continuïteit, oorzaken en gevolgen, overeenkomsten en verschillen, waarden en normen.

Leerlingen

Goed geschiedenisonderwijs is écht op leerlingen gericht. Deze gerichtheid op onze leerlingen betekent niet dat we 'door de knieën gaan' om ons eventueel aan de gemak- of genotzucht van leerlingen aan te passen. Wel dat historische kwesties betekenis moeten hebben voor de leerlingen.

Inlevingsvermogen en kritisch denken zijn hierbij onmisbaar. Een voorbeeld hiervan is de historische vraag of kwestie:

'Waarom migreren mensen en wat gebeurt er bij ontmoetingen tussen verschillende culturen'? Veel meer moet vanuit het verleden de relatie met het heden ontdekt worden. Religieuze strijd om Jeruzalem. Treinkaping bij De Punt in 1977. Straten en gebouwen die de namen dragen van mannen die tot voor kort zeehelden werden genoemd. De dekolonisatieoorlog in Indonesië. De muur van Mussert in Lunteren. Zwarte Piet, de VOC-mentaliteit, het slavernijverleden. Het geschiedenisonderwijs moet kennis van het verleden structureel inzetten bij de discussie van actuele onderwerpen. En andersom. Vragen uit het heden hebben een parallel in het verleden.

Persoonsvorming

Het bijdragen aan het historisch besef en het leren van historische denk- en redeneervaardigheden gaat gepaard met waardenbepaaldheid en waardenoverdracht. Het raakt immers aan de identiteit van individuen en groepen. Wie ben ik en wie zijn wij? Welke rol spelen personen en omstandigheden uit het verleden, tijd en plaatsgebondenheid hierbij? Nu wordt het spannend. De liberaal-progressieve opvatting stelt dat de hedendaagse en toekomstige samenleving maakbaar zijn. Of je deze uitspraak kunt onderschrijven is afhankelijk van het mens en wereldbeeld dat je aanhangt.

Standplaatsgebondenheid

Laat ik in 4 speerpunten samenvatten waarvoor de VGN het komende jaar staat.

A. Op weg naar nieuwe, geactualiseerde kerndoelen. Curriculumontwikkeling.

Brief van 30 maart
Proces en Inhoud.

1. Samenwerking Mens en Maatschappijvakken. Burgerschap.
2. De ontwikkeling van een handreiking M&M VO-onderbouw, al dan niet op basis van het de half ontwikkelde kennisbasis M&M en evt. andere instrumenten die in het verleden en heel recent zijn ontwikkeld.

3. Syllabuscommissies
4. Tijdelijke verlichtingscommissie HAVO-examen

B. De VGN blijft het maatschappelijke en politieke en onderwijskundige debat zoeken en vervolgen

1. In Europa: tv serie
2. NOS televisie

C. Andere nieuwe initiatieven.

1. Istor Kanokwari.
2. NINSee

D. Leden en meer en beter gebruik van de van de nieuwe, digitale en sociale media.

1. Onze website valt niet meer weg te denken, maar moet nog meer de podiumfunctie krijgen van halen en brengen. Het komende jaar wil het bestuur verder investeren in de nieuwsbrief die inmiddels een feit is en een forum bieden voor relevante onderwerpen.
2. Meer didactische onderwerpen en lesopzetten produceren. Individueel verschijnen er tal van interessante publicaties. Prima. Maar de VGN dient op vakdidactisch gebied nog meer “smoel” te krijgen.
3. De ontwikkeling van het aantal leden blijft een punt van aandacht. (financieel jaarverslag)

Geachte leden en commissies,

De VGN leeft, is dynamisch en klaar voor de toekomst.

Echter zonder leerlingen geen geschiedenisonderwijs.

Laat de VGN daarom informeren, inspireren en gloriëren. Ons vak en de leerlingen verdienen het.

Laten we straks om kwart voor acht of zoveel eerder het glas heffen op de VGN en zijn toekomst.

Ik heb gezegd.